JUBILEJI I PRIZNANJA

20 GODINA RADA DRUŠTVA

H.TABAKOVIĆ
Predsjednik speleološkog društva BiH

Speleološko društvo Bosne i Hercegovine osnovano je 5. aprila 1956. godine u Sarajevu. Prateće društvo bila je Speleološka sekcija pri Geografskom društvu BiH, koja je formirana 12. oktobra 1954. godine i djelovala je sve do osnivanja Speleo - loškog društva.

Zadaci našeg Društva su:

da doprinosi razvoju samoupravnog socijalističkog društva, da se brine o razvoju speleologije u Bosni i Hercegovini, da koordinira rad speleoloških organizacija na republičkom nivou, da priredjuje stručne kongrese, simpozije, predavanja, seminare, kurseve i stručne ekskurzije, da se aktivno uključuje u dru - štvene akcije za planiranje i uredjenje kraških predjela, naročito podzemlja, da izdaje i širi stručne publikacije, da saradjuje sa svim organizacijama u Bosni i Hercegovini, Jugoslaviji i inostranstvu, koje su zainteresovane za speleologiju, sa namjerom izmjene iskustava, organizacije zajedničkih istraži - vanja i usavršavanja.

Na teritoriji Bosne i Hercegovine pored našeg društva rade još speleološka društva u Travniku, Trebinju i Tuzli, te speleološke sekcije pri većem broju planinarskih društava.

U naše Društvo u proteklom periodu pristupilo je 136 članova. Pored toga u Društvo su učlanjeni kao kolektivni članovi radne

organizacije Higra-biro Energoinvesta iz Sarajeva, Zavod za vodoprivredu, Zavod za hidrotehniku Gradjevinskog fakulteta, Zavod za inženjersku geologiju i hidrogeologiju Gradjevinskog fakulteta u Sarajevu i Zavod za zaštitu prirode i prirodnih rijetkosti u Sarajevu.

U proteklom periodu Društvo je organizovalo sedam redovnih i jednu vanrednu skupštinu, kao i jedan plenum. Naše Društvo bilo je domaćin III kongresa speleologa Jugoslavije 1962. godine, kao i dva plenuma Saveza speleologa Jugoslavije i to 1962. i 1975. godine. Društvo je takodje učestvovalo preko svojih članova na svim kongresima speleologa Jugoslavije. Na VII kongresu, koji je održan ove godine u Herceg Novom, bilo je prisutno 16 članova iz BiH sa pet referata. Pored toga članovi Društva učestvovali su i na medjunarodnim speleološkim kongresima u Bariju (Italija) 1958. g.; Austriji 1961. godine; Postojni 1965, Olomoucu ČSSR 1973, kao i drugim akcijama vezanim za speleologiju i ispitivanje krša.

Za rad Društva posebno je karakterističan period od osnivanja do sredine šezdesetih godina, kada je razvijena veoma velika aktivnost. U ovom razdoblju izvršena su brojna istraživanja i prikupljanja podloga za izgradnju privrednih objekata. U tom periodu a i kasnije, Društvo je putem svojih članova učestvovalo u nizu akcija na istraživanju kraških fenomena. U tim istraživanjima članovi našeg Društva bili su organizatori i nosioci istraživanja, izvršioci i obradjivači pojedinih zadataka, naučni i stručni savjetnici i saradnici, tehnički pomagači, te kao autori raznih elaborata, ekspertiza, studija, naučno stručnih i stručnih izvještaja, referata i slično. Rezultati ovakvog rada utkani su u brojne privredne objekte kao što su hidroenergetska postrojenja, tuneli, putevi, aerodromi i dr. Nadalje Društvo je preko svojih članova radilo na zaštiti prirode kao i uredjenju i zaštiti pojedinih speleoloških objekata. Pored praktičnog značaja, dobar dio radova kojeg su obavili članovi Speleološkog društva imao je i teoretski značaj. Ovo se odnosilo na utvrdjivanje i provjeravanje postojećih i odredjivanje novih teoretskih postavki o kršu, što je doprinijelo detaljnijem, tačnijem i dokumentovanijem naučnom poznavanju kraških procesa uopšte, a u Bosni i Hercegovini posebno. Isto tako čla-

novi Društva učestvovali su u saradnji sa Savezom boraca NOR u nizu akcija na vađjenju kostiju palih boraca u toku NOB-e iz jama u koje su ubačeni od strane neprijatelja. Od Skupštine 1975. godine krenulo se ponovo u jednu širu akciju oživljavanja rada Društva. U ovom poslu bilo je dosta poteškoća, kako u povezivanju i aktiviranju članova Društva, tako i u povezivanju Društva sa naučnim, stručnim, privrednim i društvenim organizacijama. U sklopu napora koje vodimo na tome planu je i održavanje ovog našeg svečanog sastanka na kome želimo da izvršimo kratku rekapitulaciju učinjenog, da se zahvalimo onim članovima koji su u tom radu najviše dali i da ponovo masovnije okupljeni krenemo znatno snažnije na nove istraživačke zadatke.

U povezivanju sa naučno istraživačkim stručnim i privrednim institucijama Društvo je postiglo zapažene uspjehe. Zaključen je ugovor sa Republičkim fondom za naučni rad za izradu katastra speleoloških objekata Istočne Hercegovine i sa nekim privrednim organizacijama za parcijalna istraživanja. U toku su dogovori sa Zavodom za hidrotehniku Gradjevinskog fakulteta u Sarajevu za istraživanja u okviru projekta Hidrologija i vodno bogatstvo krša.

U želji da razvije svoju djelatnost i da je učini što više društveno korisnom naš kolektiv se obratio i odgovarajućim strukturama opšte narodne odbrane sa prijedlogom za saradnju. Drugovi iz narodne odbrane pozdravili su naše napore za razvijanjem djelatnosti Društva i želju za saradnjom. Trenutno su u toku dogovori oko stvaranja odgovarajućih programa rada.

Kao što je rečeno, speleolozi Bosne i Hercegovine organizovani su u speleološkim društvima i u speleološkim sekcijama planinarskih društava. Veza sa speleološkim sekcijama planinarskih društava održava se preko Planinarskog saveza Bosne i Hercegovine, putem njegove komisije za speleologiju. Saradnja sa Planinarskim savezom je odlična. U dosta teškim trenucima za Društvo Planinarski savez BiH nam je priskočio u pomoć na taj način što nam je ustupio jedan dio svojih prostorija za rad. U radu sa članstvom sa Planinarskim savezom vode se koordinirane akcije. Predsjednik komisije za speleologiju Planinarskog saveza je član Izvršnog odbora Speleološkog društva. Dosada su zajedni -

čki sa planinarima održana dva tečaja za speleologe početnike, a krajem ovog mjeseca će se održati i treći.

U toku su kontakti Društva sa Republičkim centrom za zaštitu prirode. Očekuje se saradnja i zajednička istraživanja na nekim karakterističnim lokalitetima u Istočnoj Hercegovini. Ovdje treba reći i nekoliko riječi o radu speleoloških društava u Travniku i Trebinju. Članovi Društva u Travniku pored ostalih aktivnosti osposobili su prvi speleološki dom u Bosni i Hercegovini i sada ga održavaju. Dom se nalazi u Sebešiću, nedaleko Novog Travnika. U zajednici sa našim Društvom izvršili su ispitivanje Vilinske pećine i pećine Krike. Trebinjsko društvo "Zelena brda" izvršilo je niz istraživačkih i propa - gandnih akcija. Tu treba u prvom redu spomenuti njihovo učešće na istraživanju Suničke pećine, Savine pećine, Čavljaka i dr. Posebno je pažnje vrijedan njihov rad na propagandi speleologije. Priredili su više izložbi; eksponati u ovoj našoj sali takodjer su djelo članova speleološkog društva "Zelena brda".

Radi boljeg informisanja svojih članova Društvo je u zadnje dvije godine izdalo dva biltena. U pripremi je treći broj koji će izaći koncem 1976. godine. Ovaj bilten bi trebao da preraste u javno glasilo Društva putem kojeg bi bili publikovani naši radovi i istraživanja.

Programe svojih akcija Društvo je upotpunjavalo društvenom samozaštitom, kako bi se stalnim idejno vaspitnim i moralno političkim radom medju članovima Društva još više razvio socijalistički patriotizam, bezbjedna kultura i svijest o potrebi stalne borbe protiv antisocijalističkih i antisamoupravnih pojava i njihovih nosilaca, kao i drugih negativnih uticaja spoljnjeg i unutrašnjeg neprijatelja čija je djelatnost uperena protiv našeg socijalističkog samoupravnog razvoja bratstva i jedinstva naših naroda i narodnosti, nesvrstane spoljne politike i svih drugih vrijednosti našeg Društva. U tom smislu ostvarena je saradnja sa SSRNJ, koju treba još više razvijati.

Društvo je učestvovalo kao član u osnivanju Saveza za zaštitu i unaprijedjenje čovjekove sredine u Bosni i Hercegovini i pomaže ga u ostvarenju njegovih zadataka.

Materijalnu osnovu Društva čini: članarina od članova Društva,

članarina privrednih i drugih organizacija, materijalna pomoć - dotacija Republičke zajednice - Izvršno vijeće BiH, putem Socijalističkog saveza i u najvećoj mjeri prihodi od radova za privredu i nauku. Obzirom da su naše akcije veoma skupe, jer zahtijevaju posebnu i skupu opremu, kao i odvajanje učesnika - članova Društva od rada u radnim organizacijama, ova sredstva nisu bila dovoljna u proteklom periodu za izvodjenje svih poduhvata koje je Društvo po brojnosti članstva i stručnom sa - stavu bilo u mogućnosti da izvede.

Za vanredno zalaganje u Društvu, na prijedlog Speleološkog društva na VII kongresu speleologa Jugoslavije, koji je održan u septembru ove godine za počasnog člana Saveza speleologa Jugoslavije proglašen je akademik MIKULEC STJEPAN iz Sarajeva, a za zaslužne članove PETROVIĆ BORISLAV i RŽEHAK VIKTOR iz Sarajeva i ŠORMAZ SLAVKO iz Travnika.

Za počasnog člana Saveza speleologa Jugoslavije izabran je još i KOSTIĆ IVAN iz Speleološkog društva u Travniku.

PRIZNANJA ČLANOVIMA SPELEOŠKOG DRUŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE

Poslije rata stvoreni su povoljni uslovi za rad na speleologiji u našoj zemlji. Mnogi entuzijasti, ljubitelji prirode i naučni radnici našli su velikog poriva da pridju otkrivanju do tada malo poznatog podzemlja sa svim njegovim ljepotama i interesantnostima, često uz velike napore i opasnosti. Medjutim, svako novo otkriće podzemnih prirodnih fenomena, dalo je vanrednog podstreka i volje za dalje prodiranje u nepoznate prostore gdje vlada vječna tama i gdje se kriju mnoge nepoznate stvari. Za biologe, geografe, geologe, hidrologe, arheologe, antropologe i mnoge druge naučne radnike ovdje se otkrivala riznica pod - zemnog blaga, gdje su se nalazili odgovori na mnoga pitanja nauke i stručne prakse. S druge strane uživanje u neopisivim

ljepotama podzemlja, privlačilo je pažnju ljubitelja prirode, planinara, turista i drugih, koji su izlazili iz pećina puni utisaka i oduševljenja koje su dobili u njima.

Da bi se bar koliko-toliko odužili najzaslužnijim našim članovima za uložen napor i rad,naše Društvo je odlučilo da se na ovom svečanom sastanku u znak zahvalnosti nagrade posebnim priznanjima naši članovi:

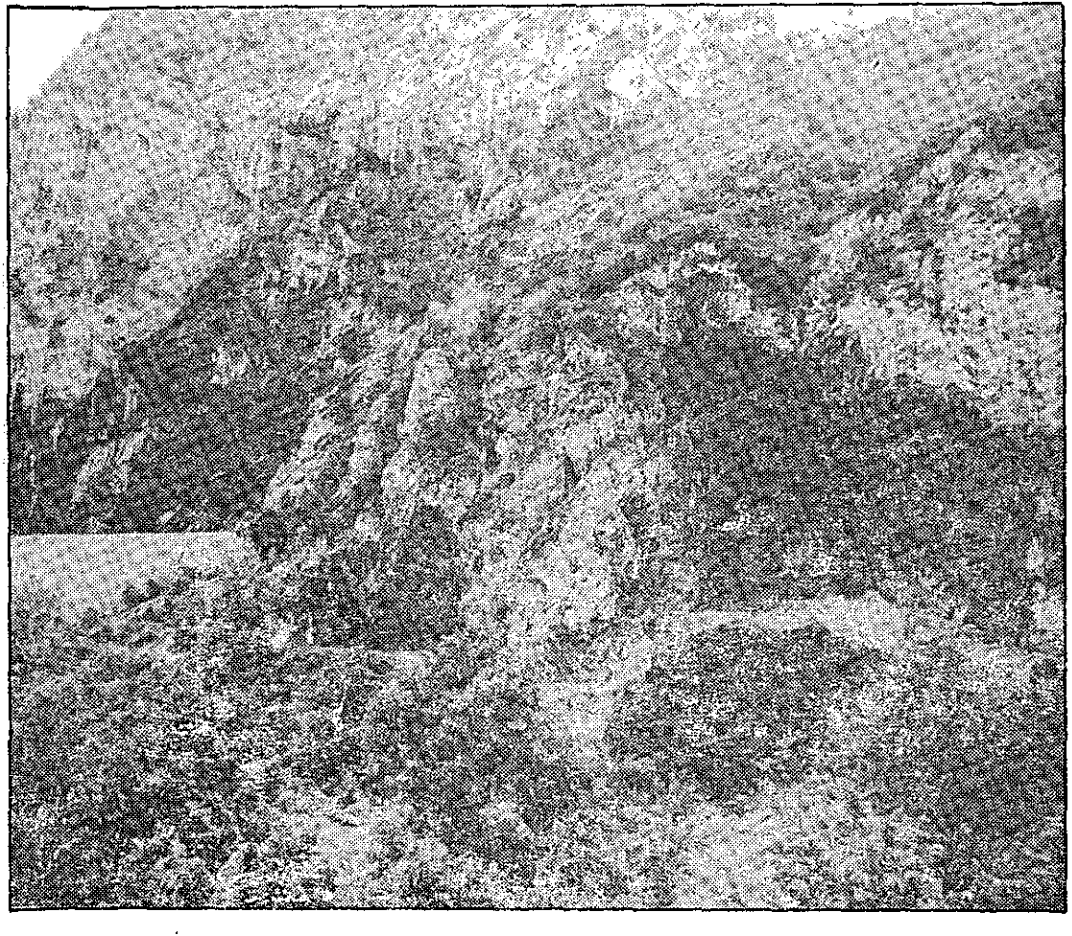
1. AVDAGIĆ IZET
2. BAŠAGIĆ MIRZA
3. BUŠATLIJA IBRAHIM
4. BUTUROVIĆ MUHAMED
5. GAŠPAREVIĆ RATIMIR
6. GLIGIĆ MILUTIN
7. IVANOVIĆ OBRAD
8. KAPEL ANTON
9. KURTOVIĆ BOŽIDAR
10. MIKULEC STJEPAN
11. NOVAKOVIĆ MIJO
12. PAŠALIĆ HAMDIJA
13. PETROVIĆ BORISLAV
14. PRELEVIĆ BOŽIDAR
15. RADOŠEVIĆ BORO
16. RŽEHAK VIKTOR
17. ŠIMUNIĆ ZDRAVKO
18. ŠORMAZ SLAVKO
19. TABAKOVIĆ HAMDO
20. TALAJIĆ ZVONKO
21. UZUNOVIĆ OMER
22. VRANIĆ MILICA
23. ZUPČEVIĆ ORHAN
24. ŽIBRET ŽELJKO

te kolektivni članovi i organizacije:

1. Energoinvest - OOUR HIGRA-BIRO, Sarajevo
2. Zavod za vodoprivredu, Sarajevo
3. Zavod za hidrotehniku Gradjevinskog fakulteta, Sarajevo
4. Zavod za zaštitu spomenika kulture BiH - OOUR Republički centar za zaštitu prirode
5. Planinarski savez Bosne i Hercegovine
6. Speleološko društvo Travnik
7. Speleološko društvo "Zelena brda"

PREDSJEDNIK DRUŠTVA

H.TABAKOVIĆ, *s.r.*

DOLINA DRINE - razvoj kraških pojava u jednom hipsometrijskom nivou *(Tokić S.)*